

L'exclamació que expressa el viu desig que una cosa s'esdevingui, que encapçalem amb l'enunciat *tant de bo*, correspon a la pregunta del *Qüestionari* "*Voldria que* (plogués)". El mot llatí *UTINAM* que correspondria al significat 'tant de bo' no ha deixat descendents en cat. *Tant de bo* és el resultat més estès al cat. central (cf. oc. *tant de bon*, *tant de bou*, Mistral), on *bo* cobreix el matis semàntic de 'convenient, favorable' i que deu ser present en l'alg. *abonu* 85. *Baldament*, format sobre *bald* 'alegre' (< germ.), del significat inicial de 'alegrement' (que conserva l'oc. *baudament*, Mistral), va passar al de 'tant de bo', utilitzat en ross. (var. *baldaments* 2, 3, 5, 11, 16, amb -s adverbial; *maldaments* 7, amb equivalència acústica B = M [cf. Veny, 1986 b]), i d'aquí canviat en 'encara que' "per concessió cortesa a expressar que un desitja allò que l'interlocutor ens objecta, i d'ací prengué el sentit concessiu" (*DECat*), que en mall. coneix la var. *maldament* (cf. més amunt *maldaments* 7). Així (veg. *PALDC*, VIII, mapa 1178) prové del llat. *sic* precedit probablement de *ECCE* (*ECCUM*), origen també de *aital*, *aitant*, des d'un primer resultat *aissí*; el pas de 'd'aquesta manera' a 'tant de bo', construït sempre en subjuntiu, com en el cast. *así*, probablement s'explica a partir de construccions "així fos"; var. *aixís* 1, 17, 129, amb -s adverbial. La resposta *si* 29, 148, 166 sembla que és amb valor condicional.

Una altra expressió que coneix una notable àrea en la part del domini lingüístic on el cast. és la llengua oficial és "*voldria que* + subjuntiu", probablement perquè durant l'enquesta sovint es feia la pregunta per traducció del cast. *quisiera (ojalá) que lloviere*; en són var. fonètiques *volria* 4, 7, 8, 11, 14, 18, 31, 70, 103, de *VOL(E)R-IA* (com *TENERU* > *tenre*), *volriü* 2, 3, 6, 9, 13, *volrí* 1, 5, 48, en què la desinència -i ha estat absorbida per la *i* tònica (inclosa *voldrí* 5); cal afegir reforços com el de *prou que voldria* 118 i l'ús de la persona 4 (*voldriem* 147; *volrim* 90, on la *e* de *volrí(e)m* ha estat absorbida per la *i* tònica); l'alg. *volgariva* 85 (← *volgueria*) és var. analògica de formes velaritzades com *volguer*, *vulgui*, etc. i una desinència -iva presa de l'it. Aquesta construcció no lexicalitzada té altres

paral·lels que parteixen de la idea de 'desig' (*tinc ganes de* 160, *que ganes tinc* 169, *que ganes* 171, *volgariva* 85, *vollguera* 149, 177, 178; "*hauria [huria] de* + infinitiu" 30, 45, 73, 80, 81, 117, 143, *desitge* 172); de 'conveniència, necessitat' (*convindria bé* 23, *convinria* 26, *que ploga és menester* 166, *bé podria* 88, *bé poria* 15, *millor* 19, 66, 92, *mellor* 57, *ja podia* 150); de 'dubte' (*poder* 29, *potser* 118); de 'alegria' (*ma* [< *mira*] *que agrairiem* 162, *m'agradaria* 79); de 'invocació a una divinitat' (*Déu ho faci* 74, *Déu faça* 83, 84, *Déu vulgue* 89, *prega [= prec]* a *Déu* 71, 72, *Mare de Déu* 133), amb fórmules semblants en altres llengües, com fr. *plût (plaise) au ciel*, *plût à Dieu*, it. *Dio volesse*.

Queden finalment dos mots, *sisquera* i *o[χ]alà*, que són tributs a altres llengües. *Sisquera* és una adaptació de l'arag. *siquiera* 136 (< *si se quiera que*), modificat en *xisquera* 166, *sisquiera* 156 (cf. Massanell, 2017), convivint sovint amb el castellanisme *o[χ]alà*, molt estès pel cat. occ., mall. i men., que també alterna amb *voldria que*; el cast. *ojalá*, doc. des del s. xv, és un der. de l'àrab andalusí *LAW ŠÁ LLÁH* < cl. *LAW ŠAʔA LLÁH* 'si Déu volgués' (*DECat*, Corriente; cf. les expressions anteriors *Déu ho faci*, *Déu vulgue*, etc.); el cat. ha adoptat *o[χ]alà* amb diverses modificacions: *au[χ]àla* 132, *o[χ]àla* 138, 149, 158, 159, 185, 187, 189, *a[χ]àla* 162, *ó[χ]ala* 142, *o[χ]là* 18, 48; però no falta l'adaptació de la velar [χ], inexistent en cat., en [k], pròpia dels parlants monolingües de les velles generacions, feta d'acord amb el punt d'articulació (*o[k]alà* 70, 123, 126, 145, 146, 174, 179; [*ɔ*] *quelà* 76; veg. Veny, 1993 a i 2006 a: 33-60).

Des d'una perspectiva geogràfica, s'han imposat la lexia o unitat lèxica complexa, *tant de bo*, en cat. central; la senzilla *baldament* en ross., i *o[χ]alà*, a la resta del domini, resultat del contacte amb el cast., sovint compartit amb la lexia no lexicalitzada *voldria que*.

Són mots normatius *tant de bo*, *així*, des del *DG₁*, 1932; *baldament* és proposat a la *PEOLC Lèxic* (pàg. 60, 308 i 363) per a l'àmbit restringit ross.